

Történetek a zöld házból

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LXVIII. évfolyam, 5. szám, 2024. február 2.

► *Frederico Pedreira: Az alvajáró tanúságtétele. Fordította Bense Mónika. Typotex Kiadó, Budapest, 2023, 164 oldal, 3700 Ft*

Az alvajáró tanúságtétele önéletrajzi fikció, a felnőtté válás, identitáskeresés jellegzetesen öngyötrő, önanalizáló útját járja be. Elbeszélője alaposan visszamerül gyerekkorába, az emlékek aprólékos megidézésével próbálja tetten érni énjének, eszmélkedésének kezdeteit, megtalálni családi gyökereit, identitásának kapcsolódásait, mindezt egy felnőtt, íróvá vált férfi retrospektív nézőpontjából. Ez így elsőre nem tűnik túl eredetinek, s Pedreira könyve valóban számos vonásával illeszkedik az európai nevelődésregények, identitásregények sorába, amikor az elbeszélő-főhős saját személyiségének, identitásának alakulását gyerekkorától vagy meghatározó gyerek-, kamaszkori élményeitől építi fel. Joyce, Forster, Musil, Hesse és sok más szerző nyomdokain jár tehát. S bár a portugál regény hangulata, a családi kapcsolatok működése is felidézi a XX. század első felének közegeit és értékrendjét, például a nevelődési folyamat „kötelező” állomásával, az idegenben, jelen esetben Angliában töltött egyetemi évekkel, ám az elbeszélő gyerekkora már az 1990-es évekre esik, annak minden kellékével és jellegzetességével, s ez alapján a mű generációs regényként is megközelíthető. A '80-as évek második felében és a '90-es években felnövekvő és szocializálódó fiú korai Y-generációs, a számítógépmonstrumok, walkmanek, focimezek, nyugati autók világában nő fel, a piacot előzőnlő gyorséttermeknek és cukros üdítőknek köszönhetően túlsúlyos, ám mindezt a gyorsuló, fogyasztói világot az archaikus, patriarchális portugál család ellenpontozza.